

**Universitatea „Babeş-Bolyai”
Facultatea de Istorie Si Filosofie
Anul universitar 2008-2009
Semestrul I**

I. Informații generale despre curs, seminar, lucrare practică, laborator

Titlul disciplinei: **Introducere în Istoria modernă a României (I)**

Codul: HIR2113

Număr de credite: 7

Locul de desfășurare: Amfiteatrul de Chimie

Programarea în orar a activităților:

II. Informații despre titularul de curs, seminar, lucrare practică sau laborator

Nume, titlu științific: Toader NICOARĂ, prof. univ. dr.

Informații de contact (adresă e-mail, nr. telefon): nicoaratoader@yahoo.fr

Ore de audiență: Miercuri, 12-14, Catedra de Istorie modernă, Str. Napoca, nr. 11, Et.I, cabinet .

III. Descrierea disciplinei

Cursul are ca obiective principale introducerea studenților în problemele esențiale ale istoriei moderne românești, în limitele cronologice cuprinse între 1600 și 1850. Geneza civilizației române moderne, aspecte legate de repere istorice ale conceptului de modern, Spațiul și oamania la începuturile timpurilor moderne, economie și societate, geneza statului modern, fiscalitate și modernizare, mode mentalități și moravuri între medieval și modern, sensibilități religioase, contestarea vechiului regim și proiecte de organizare modernă a societății,

Prin absolvirea disciplinei studentul asumă competențe de analiză critică a fenomenului de modernizare a societății românești, se familiarizează cu o problematică de istorie românească care-i permite să înțeleagă întregul parcurs al societății românești moderne și contemporane.

În cadrul cursului se folosește prelegerea, analiza critică a surselor și bibliografiei, etc.

IV. Bibliografia obligatorie

Problematica generală a istoriei moderne românești se va pregăti din următoarele sinteze, la alegerea studenților :

Keith Hitchins, *Românii. 1774-1866*, București, Humanitas, 1998.

N. Bocșan, S.Mitu, T.Nicoară, V. Vese, *Manual multifuncțional de istoria modernă a României*, Cluj-Napoca, PUC, 1998.

Capitolele privind *epoca modernă* din M.Bărbulescu, D.Deletant, K.Hitchins, S.Papacostea, P.Teodor, *Istoria României*, București, Editura Enciclopedică, 1998.

*

Vlad Georgescu, *Ideile politice și iluminismul în principatele române (1750-1831)*, București, Academiei, 1972.

Eugen Lovinescu, *Istoria civilizației române moderne*, I, II, III, București, 1925-1927.

Alexandru-Florin Platon, *Geneza burgheziei în principatele române. Preliminariile unei istorii*, Iași, Editura Universității, 1997.

Liviu Maior, *1848-1849. Români și unguri în revoluție*, București, 1998.

Simona Nicoară, *Mitologiile revoluției pașoptiste românești. Istorie și Imaginar*, Cluj-Napoca, PUC, 1999.

Toader Nicoară, *Sentimentul de insecuritate în societatea românească la începutul timpurilor moderne*, I-II, Cluj, Accent, 2002-2005.

Sorin Mitu, *Geneza identității naționale la românii ardeleni*, București, Humanitas, 1997.

Paul Cornea, *Originile romantismului românesc*, București, Minerva, 1977.

V. Materiale folosite în cadrul procesului educațional specific disciplinei:

Izvoare, colecții de documente.

VI. Planificarea/ Calendarul întâlnirilor și a verificărilor/examinărilor intermediare:

Curs I: săptămâna 2-8 octombrie 2006.

Introducere : Despre ce fel de modernitate este vorba

(Repere istorice ale conceptul de « modern », Despre o modernitate românească, Criteriile modernității românești)

Bibliografie

Adrian Marino, *Modern, modernism, modernitate, Eseuri*, București, Editura Univers, 1969.

Adrian Marino, *Modernisme et modernité. Quelques précisions sémantiques*, în *Neohelicon*, Acta Corporationes Litterarum Universarum, Budapest-Paris, Akademiai Kiado-Mouton, nr. 3-4, 1974,

Matei Călinescu, *Cinci fețe ale modernității*, București, Univers, 1995.

Jacques Le Goff, *Histoire et mémoire*, Paris, Gallimard, 1991.

Antoine Compagnon, *Cele cinci paradoxuri ale modernității*, Cluj Napoca, Editura Echinoc, 1998.

*

Bogdan Murgescu, *O alternativă la periodizarea tradițională : epoca modernă timpurie*, în *Studii și articole de istorie*, LXVI, București, 2001, pp.5-18.

Curs II: săptămâna 9-15 octombrie 2006

Spațiul și oamenii la începuturile timpurilor moderne

(Spațiul, Țările române : o geografie luxuriantă..., Habitat : Habitatul rural, Arhitectura rurală, Habitatul urban, Arhitectura urbană, Oamenii la începutul timpurilor moderne: «vechi regim demografic » sau « revoluție demografică » ?)

Bibliografie

- D. Ciurea, *Evoluția așezărilor și a populației rurale din Moldova în secolele XVII-XVIII*, în Anuarul Institutului "A.D.Xenopol", Iași, XIV, 1977, p. 128.
Histoire de la Transylvanie, Budapest, Academiai Kiado, 1992, p. 293.;
Lia Lehr, *Factorii determinanți în evoluția demografică a Țării Românești în secolul al XVII-lea*, în Studii Si Materiale de Istorie Medie, VII, 1974, p.161-206.
Paul Binder, Paul Cenovodeanu, *Cavalerii Apocalipsei*, București, Silex, 1998.
Toader Nicoară, *Sentimentul de insecuritate în societatea românească la începutul timpurilor moderne*, I-II, Cluj, Accent, 2002-2005.
Corina Nicolescu, *Case, conace și palate vechi românești*, București, 1979.
Tereza Sinigalia, *Arhitectura civilă de zid din Tara Românească în secolele XIV-XVIII*, București, Editura Fundației culturale Române, 2000.

Curs III: săptămâna 16-23 octombrie 2006

Statul modern între regimul nobiliar și tentația monarhiei ereditare

(Statul modern – realitate istorică sau ficțiune istoriografică, Forme ale regimului nobiliar, Tentația monarhiei ereditare, Către un « despotism luminat » : ipostaze fanariote, ipostaze transilvane, Instituții politice și administrative în procesul modernizării)

Bibliografie

- Michel Senellart, *Artele guvernării. De la conceptual de regimen medieval la cel de guvernare*, București, Maridiane, 1998.
Regimul nobiliar în Tara Românească și Moldova (dezbatere), în Revista de istorie, 5, 1979, pp. ?
Leon Simanschi, *Confruntări ideologice*, în Petru Rareș, București, Ed. Academiei, 1978, p.281.
Andrei Pippidi, *Tradiția politică bizantină în Țările Române*, București, 1983.
Alexandru Duțu, *Cărțile de înțelepciune în cultura română*, București, 1972, pp. 65-83.
Pompiliu Teodor, *Monarhia medievală românească*, în Bărbulescu, Deletant, Papacostea, Teodor, *Istoria românilor*, București, Univers enciclopedic, 1998., pp-
Nicolae Iorga, *Istoria Românilor, VI, Monarhii*, București, Academiei, 1998.
Cristina Codarcea, *Societe et pouvoir en Valachie (1601-1654) entre coutume et la loi*, București, Editura Enciclopedică, 2002.
Daniel Barbu, *O arheologie constituțională românească. Studii și documente*, Editura Univ. București, 2000.

Curs IV: săptămâna 24- 31 octombrie 2006

Vechiul regim social și modernitatea

(O societate de stări și ordine, Boierimea, Clerul, Starea a treia (Clasa de mijloc, Supușii străini, Tărănimea), Robii, Către o societate modernă (ciocoimea - un substitut al clasei de mijloc), îmburghezirea aristocrației, ascensiunea unei noi clase).

Bibliografie

Ecaterina Negruți, *Satul moldovenesc în prima jumătate a secolului al XIX-lea. Contribuții demografice*, Iași, 1984.
Stela Mărieș, *Supușii străini în Moldova în perioada 1781-1862*, Iași, 1985.
George Potra, *Contribuții la istoricul țiganilor din România*, București, 1939.
Alexandru Florin Platon, *Geneza burgheziei în principatele române (a doua jumătate a secolului al XVIII-lea - prima jumătate a secolului al XIX-lea). Preliminariile unei istorii*, Iași, 1997.

Curs V: săptămâna 1-7 noiembrie 2006

Mode, mentalități și moravuri între tradițional și modern

(Structurile de sociabilitate (familie, neam, clan), Sensibilități și atitudini în fața vieții (vârstele vieții, căsătoria, iubirea, condiția feminină,), Atitudini și sensibilități în fața morții, Gusturi și atitudini baroce).

Bibliografie

Violeta Barbu, *De bono conjugali. O istorie a familiei în Tara Românească în secolul al XVIII-lea*, București, Meridiane, 2003.
Ruxandra Ghițulescu, *In șalvari și cu ișlic. Biserică, sexualitate, căsătorie și divorț în Tara Românească în secolul XVIII*, București, Humanitas, 2004.
Stefan Lemny, *Sensibilitate și istorie în secolul XVIII românesc*, București, Meridiane, 1991.
A Popescu, *Instituția căsătoriei și condiția juridică a femeii din Tara Românească și Moldova în secolul al XVII-lea*, în Studii, tom 23, nr.1, 1970, p. 55-80.
Cristina Dobre-Bogdan, *Imago mortis în cultura română veche (sec. XVII-XIX)*, Editura Univ. București, 2002.
Răzvan Teodorescu, *Civilizația românilor între medieval și modern. Orizontul imaginii (1550-1800)*, I-II, București, Meridiane, 1987.
Toader Nicoară, *Transilvania la începuturile timpurilor moderne (1680-1800). Societate rurală și mentalități colective*, Cluj, Dacia, 2002.
Neagu Djuvara, *Tările române între Orient și Occident*, București, Humanitas, 1998.
Al. Alexianu, *Mode și veșminte din trecut*, București, Meridiane, I-II, 1992.
Corina Nicolescu, *Istoria costumului de curte în Tările române*, București, Meridiane, 1971.
Iolanda Tighiliu, *Societate și mentalitate în Tara Românească și Moldova. Secolele XV-XVII*, București, Paideia, 1997.

Curs VI: săptămâna 8-15 noiembrie 2006

Contestarea vechiului regim și proiecte de reformare a societății

(Revoluția lui Tudor și sfârșitul vechiului regim, Societatea românească în schimbare (1821-1850),)

Bibliografie

Vlad Georgescu, *Iluminismul și ideile politice în principatele române*, București, 1972.
Keith Hitchins, *Românii 1774-1866*, București, 1998.
Andrei Oțetea, *Tudor Vladimirescu și revoluția din 1821*, București, 1971.
Dan Berindei, *Revoluția Română de la 1821*, București, 1991.
M.T.Radu, *1821, Tudor Vladimirescu și revoluția din Tara Românească*, Craiova, 1978.

Curs VII: săptămâna 16-22 noiembrie 2006

Triumful modernității românești (1822-1850),

(Ideile politice și societatea între 1822-1848, Practica politică internă (1822-1848)
Revoluție și modernizare: revoluția de la 1848-1849 în țările române).

Bibliografie

Anastase Iordache, *Originile și constituirea partidului conservator din România*, București, Paideia, 2000.

I.C.Filitti, *Frământări politice și sociale în principatele române de la 1821 la 1828*, București, 1932.

I.C.Filitti, *Principatele române de la 1828 la 1834*, București, 1934.

I.C.Filitti, *Domniile române sub regulamentul organic 1834-1848*, București, 1915.

Ioan Stanomir, *Nașterea Constituției. Limbaj și drept în principate până la 1866*, București, Nemira, 2004.

Liviu Maior, *1848-1849. Români și unguri în revoluție*, București, 1998.

Simona Nicoară, *Mitologiile revoluției pașoptiste românești, Istorie și Imaginar*, Cluj-Napoca, PUC, 1999.

Cornelia Bodea, *1848 la români*, I-III, București, 1998.

VII. Modul de evaluare

Fiecare student va elabora un referat de 7-10 p. pe tema: ( ), care reprezintă 2 puncte din nota finală. Alte 3 puncte se obțin prin prezența obligatorie și activitatea de seminar, iar alte 5 puncte din nota finală se obțin pe baza examenului scris din sesiunea de exeme. Examenul scris constă din rezolvarea a două subiecte din materia generală a cursului.

VIII. Detalii organizatorice, gestionarea situațiilor excepționale:

Prezența la orele de curs este facultativă, prezența și activitatea de seminar sunt obligatorii, mai mult de trei absențe implicând imposibilitatea prezentării la examen în sesiunea curentă. Nu se admit referate recuperate de pe internet; plagiatul și fraudele dovedite conduc la pierderea examenului.

IX. Bibliografia opțională

Dimitrie Onciul, *Fazele dezvoltării istorice a poporului și statului român*, discurs rostit la Academia română. Sedința solemnă de la 14 mai 1919, în Dimitrie Onciul, *Scieri istorice*, ediție de Aurelian Sacerdoțeanu, II, București, Editura Stiințifică, 1968, pp.299-325.

Ioan Ursu, *Concepția istorică. Caracterizarea și împărțirea istoriei românilor*, București, 1924.

*

Petre Constantinescu-Iași, *Caracterizarea și împărțirea istoriei românilor. O nouă concepție*, Iași, 1926.

Vasile Cristian, *Considerații privind începutul epocii moderne în istoria universală*, în Anuarul Institutului « A.D.Xenopol », Iași, XV, 1978, pp.403-414.

Leonid Boicu, *A doua jumătate a secolului al XVIII-lea – început al epocii moderne în istoria României*, în Anuarul Institutului « A.D.Xenopol » Iași, IX, 1972, pp. 431-443.

V. Cristian, V. Rusu, *Revoluția de la 1848 și începutul epocii moderne în istoria României*, în, *Analele Stiințifice ale Universității « Al. I. Cuza » din Iași*, tomul, XVIII, fasc. 2, 1972, pp.207-214.

*

D. Ciurea, *Evoluția așezărilor și a populației rurale din Moldova în secolele XVII-XVIII*, în Anuarul Institutului "A.D.Xenopol", Iași, XIV, 1977, p. 128.
Histoire de la Transylvanie, Budapeșt, Academiai Kiado, 1992, p. 293.;
Paul Binder, Paul Cenovodeanu, *Cavalerii Apocalipsei*, București, Silex, 1998.
Toader Nicoară, *Sentimentul de insecuritate în societatea românească la începutul timpurilor moderne*, I-II, Cluj, Accent, 2002-2005.

Michel Senellart, *Artele guvernării. De la conceptual de regim medieval la cel de guvernare*, București, Meridiane, 1998.
Regimul nobiliar în Tara Românească și Moldova (dezbatere), în Revista de istorie, 5, 1979, pp. ?
Andrei Pippidi, *Tradiția politică bizantină în Tările Române*, București, 1983.
Pompiliu Teodor, *Monarhia medievală românească*, în Bărbulescu, Deletant, Papacostea, Teodor, *Istoria românilor*, București, Univers enciclopedic, 1998., pp-
Nicolae Iorga, *Istoria Românilor, VI, Monarhii*, București, Academiei, 1998.
Daniel Barbu, *O arheologie constituțională românească. Studii și documente*, Editura Univ. București, 2000.
Ecaterina Negruți, *Satul moldovenesc în prima jumătate a secolului al XIX-lea. Contribuții demografice*, Iași, 1984.
Stela Mărieș, *Supușii străini în Moldova în perioada 1781-1862*, Iași, 1985.
Alexandru Florin Platon, *Geneza burgheziei în principatele române (a doua jumătate a secolului al XVIII-lea - prima jumătate a secolului al XIX-lea). Preliminariile unei istorii*, Iași, 1997.

A Popescu, *Instituția căsătoriei și condiția juridică a femeii din Tara Românească și Moldova în secolul al XVII-lea*, în Studii, tom 23, nr.1, 1970, p. 55-80.
Răzvan Teodorescu, *Civilizația românilor între medieval și modern. Orizontul imaginii (1550-1800)*, I-II, București, Meridiane, 1987.
Neagu Djuvara, *Tările române între Orient și Occident*, București, Humanitas, 1998.
Al. Alexianu, *Mode și veșminte din trecut*, București, Meridiane, I-II, 1992.
Ovidiu Ghitta, *Nașterea unei biserici*, Cluj-Napoca, PUC, 2003
Paul Cornea, *Originile romantismului românesc*, București, 1972.
Dan Horea Mazilu, *Literatura română barocă în context european*, București, Minerva, 1996.
Alexandru Duțu, *Umaniștii români și cultura europeană*, București, Minerva, 1974.
Dumitru Popovici, *La literature roumaine a l'epoque des Lumieres*, Cluj, 1974.
Vlad Georgescu, *Iluminismul și ideile politice în principatele române*, București, 1972.
M.T.Radu, 1821, *Tudor Vladimirecu și revoluția din Tara Românească*, Craiova, 1978.
Stela Mărieș, *Supușii străini în Moldova în perioada 1781-1862*, Iași, 1985.
Anastase Iordache, *Originile și constituirea partidului conservator din România*, București, Paideia, 2000.
I.C.Filitti, *Frământări politice și sociale în principatele române de la 1821 la 1828*, București, 1932.
I.C.Filitti, *Principatele române de la 1828 la 1834*, București, 1934.
I.C.Filitti, *Domniile române sub regulamentul organic 1834-1848*, București, 1915.
Ioan Stanomir, *Nașterea Constituției. Limbaj și drept în principate până la 1866*, București, Nemira, 2004.
Liviu Maior, *1848-1849. Români și unguri în revoluție*, București, 1998.
Simona Nicoară, *Mitologiile revoluției pașoptiste românești, Istorie și Imaginar*, Cluj-Napoca, PUC, 1999.
Cornelia Bodea, *1848 la români*, I-III, București, 1998.